

Fabiani : Plečnik

Produkcija: RTV Slovenija, 2006, 81 min

Režiser, scenarist in montažer: Amir Muratović; **direktor fotografije in snemalec:** Marko Kočever; **glasba:** Borut Kržišnik; **producentka:** Mateja Vodeb

Maks Fabiani (1865–1962) izhaja iz premožne družine furlanskega rodu v Kobilju pri Štanjelu na Krasu. Študij arhitekture je zaključil na Dunaju, kjer se je pozneje izkazal z uspešno univerzitetno kariero. Hitro je postal mednarodno prepoznaven arhitekt in urbanist z velikim ugledom, kot umetnostni svetovalec pa je sodeloval tudi s habsburškim prestolonaslednikom Francem Ferdinandom. Po rušilnem ljubljanskem potresu leta 1895 je izdelal nov urbanistični načrt Ljubljane, na podlagi katerega je nastalo današnje mestno središče. Fabianijeve palače najdemo tudi na Dunaju, v Trstu in Gorici. Po prvi svetovni vojni se je vrnil v Gorico in na rodni Kras, kjer se je posvetil prenovi številnih porušenih naselij v Posočju, južni Furlaniji, Vipavski dolini, na Goriškem in Krasu. Veliko svojega časa je posvetil prenovi Štanjela, kjer lahko občudujemo njegove revolucionarne vodovodne naprave za vilo Ferrari in vrt ob njej.

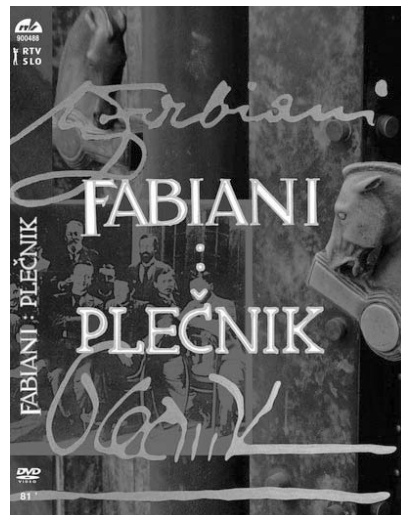
Jože Plečnik (1872–1957) je po prvem neuspešnem letniku nižje gimnazije opustil šolanje in začel pomagati očetu v mizarški delavnici. Pozneje je nadaljeval šolanje v Gradcu in se izučil za umetnostnega mizarja ter načrtovalca pohištva. Načrti Otta Wagnerja za berlinsko katedralo so ga tako navdušili, da je začel študirati arhitekturo v Gradcu, na Dunaju pa je bil tudi Wagnerjev učenec v njegovem ateljeju. Leta 1911 je sprejel profesorsko mesto na umetniško-obrtni šoli v Pragi, od leta 1921 pa je predaval na Tehniški fakulteti v Ljubljani, kjer si je arhitekturno šolo zamislil kot delavnice oz. kolektive profesorjev in študentov. Postal je član Slovenske akademije znanosti in umetnosti, častni meščan Ljubljane ter prejel Prešernovo nagrado. Kot arhitekt oz. urbanist je največ časa deloval na Dunaju, v Pragi in Ljubljani. S premišljenimi posegi je povsem spremenil ljubljanske mostove, ulice ter mnoge javne in zasebne stavbe. Njegov načrt nikoli zgrajene Katedrale svobode (Plečnikov parlament) je upodobljen na slovenskem kovancu za 10 centov, na nekdanjem bankovcu Republike Slovenije za 500 tolarjev pa sta bila upodobljena Plečnikov lik ter pročelje Narodne in univerzitetne knjižnice. Po Plečniku je poimenovano tudi največje slovensko priznanje na področju arhitekture.

Dokumentarni film *Fabiani : Plečnik* govori o zapletenem razmerju med velikanoma slovenske arhitekture, ki sta bila v posameznih življenjskih obdobjih znanca, sodelavca, tekmeča in prijatelja. V filmu sta predstavljeni njuni življenjski in poklicni poti, ki sta se nenehno prepletali in dopolnjevali. Poučili se bomo lahko o njunih arhitekturnih slogih, medsebojnem zgledovanju in spoštovanju, pa tudi o prevzemanju poslov in idej ter metanju polen pod noge. O Fabianijevi uspešni profesorski karieri na dunajski univerzi in Plečnikovih trikratnih zavrnitvi profesure na isti univerzi, za kar je krivil prav Fabianija. O Fabianijevem uživaškem in Plečnikovem skromnem življenju. In o tem, kako sta v starosti ponovno postala prijatelja ...

Dokumentarni film *Fabiani : Plečnik* govori o zapletenem razmerju med velikanoma slovenske arhitekture, ki sta bila v posameznih življenjskih obdobjih znanca, sodelavca, tekmeča in prijatelja. V filmu sta predstavljeni njuni življenjski in poklicni poti, ki sta se nenehno prepletali in dopolnjevali. Poučili se bomo lahko o njunih arhitekturnih slogih, medsebojnem zgledovanju in spoštovanju, pa tudi o prevzemanju poslov in idej ter metanju polen pod noge. O Fabianijevi uspešni profesorski karieri na dunajski univerzi in Plečnikovih trikratnih zavrnitvi profesure na isti univerzi, za kar je krivil prav Fabianija. O Fabianijevem uživaškem in Plečnikovem skromnem življenju. In o tem, kako sta v starosti ponovno postala prijatelja ...

Režiser Amir Muratović

Amir Muratović, rojen leta 1966, je najprej diplomiral iz oblikovanja na Fakulteti za arhitekturo v Ljubljani, potem pa še magistriral iz filmske in televizijske režije na Akademiji za glasbo, radio, film in televizijo. Kot režiser, scenarist ali montažer se je podpisal pod več kot petnajst dokumentarnih filmov, ki jih je posnel za RTV Slovenija. Med njimi so *Utrinki s snemanja* (1995), *Portreta z ozadjem* (2000), *Triglav* (2002), *Kruhovo leto* (2005), *Fabiani : Plečnik* (2006) in *Majoš* (2010). Za film *Fabiani : Plečnik* je prejel viktorja za najboljšo slovensko dokumentarno TV-oddajo, na festivalu fotografije in filma v Srbiji nagrado za najboljši scenarij za film *Kruhovo leto*, v Izoli plaketo za najboljši animirani film *Portreta z ozadjem*, v Portorožu pa posebno priznanje za filmski eksperiment za film *Utrinki s snemanja*.

Podnaslovi v filmu so bili prevedeni na lektoratih in študijih slovenščine na tujih univerzah v okviru projekta *Svetovni dnevi slovenskega dokumentarnega filma* v sodelovanju s Centrom za slovenščino kot drugi/tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani ter Kulturnim in umetniškim programom RTV Slovenija v naslednje jezike: bolgarščino, češčino, francoščino, italijanščino, japonsščino, litovščino, poljščino, srbsščino, španščino in ukrajiniščino.